

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»
Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

І. Д. Пасічник

28 лютого 2019 року

Програма
додаatkового вступного випробування
для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 061 «Журналістика»

Острог - 2019

Програма додаткового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 061 «Журналістика» / Укладач доктор наук із соціальних комунікацій, проф. Супрун Л.В. - Острог: НаУОА, 2019.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри журналістики (Протокол № 7 від 1 лютого 2019 року).

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 3 від 28 лютого 2019 року).

Пояснювальна записка

У програмі додаткового вступного випробування відображено два блоки питань: теорія журналістики та основи журналістського фаху.

Вимоги до знань студента:

1) ґрунтовних знань з основних журналістикознавчих курсів (знання теоретичного матеріалу, вміння підкріпити їх прикладами);

2) виявлення обізнаності з проблемами розвитку масової комунікації на сучасному етапі, основними технологіями та методиками досліджень у галузі журналістики;

3) виявлення знань про види журналістської діяльності і формування інформаційної політики, форми реалізації інформаційної політики, про основи журналістської етики, правовий статус журналіста і правову компетентність журналіста, авторське право у журналістиці, професійні організації журналістів, про основні етапи розвитку української журналістики, роль періодичних видань у політичному і духовному житті нації;

4) розуміння особливостей становлення і розвитку журналістики у світі;

5) виявлення знань про сучасну жанрову систему ЗМІ, форми наукової комунікації у журналістикознавстві й едитології, актуальні аспекти редагування, про основні принципи інформаційної діяльності, інформаційно-статистичні методи аналізу, методи одержання прогностичної інформації;

6) вміння обирати адекватну технологію залежно від визначеної мети, проводити дослідження в галузі журналістики, вести наукові пошуки в галузі журналістикознавства, використовуючи найрізноманітніші методи наукового дослідження: відбирати, систематизувати та інтерпретувати фактичний матеріал;

7) вміння самостійно розв'язувати наукові проблеми журналістикознавства на базі світового досвіду, широко використовувати в роботі новітній журналістський інструментарій;

8) характеризувати основні етапи розвитку української та світової журналістики; давати об'єктивну оцінку найвагомішим друкованим органам та редакторській і видавничій діяльності найвідоміших українських і світових діячів; характеризувати функції, структуру різних типів видань, робити жанрову диференціацію матеріалу; визначати чинники, що складають ефективність виступів ЗМІ;

9) вміння редагувати авторські оригінали та застосовувати різні методи редагування; здійснювати правку-вичитку, правку-скорочення, правку-обробку та правку-переробку; виконувати коректуру журналістських матеріалів.

У підготовці до іспиту вступник повинен вдумливо опрацювати значний за обсягом теоретичний матеріал.

Зміст програми

Блок 1. Теорія журналістики

Творчість. Журналістська творчість

1. Творча сутність людини. Наукові погляди на природу творчості.

2. Професійні обов'язки журналіста.
3. Основні потоки журналістської інформації.
4. Характерні особливості журналістського твору, його відмінність від художнього, наукового та інших видів творів.
5. Індивідуальна та колективна журналістська майстерність.
6. Публіцистика як вид творчості, її природа.

Ідейно-тематичні особливості журналістського твору

1. Головні етапи роботи над журналістським твором.
2. Журналістський задум і шляхи його зародження. Джерела тем і задумів.
3. Факт і його природа у журналістиці. Методика перевірки достовірності фактів.
4. Ідея журналістського твору. Єдність «опорної» і «робочої» ідеї в журналістиці.
5. Елементарні виражальні засоби журналістики – «будівельний матеріал» для втілення теми та ідеї в журналістському творі.
6. Своєрідність аргументу. Найпоширеніші групи аргументів у журналістиці. Роль емоцій у процесі аргументації.
7. Полеміка і дискусія у сучасних ЗМІ. Основні функції полеміки.

Побудова журналістського твору

1. Композиція як загальна структура журналістського твору. Залежність композиції від жанру твору. Композиція і архітектоніка.
2. Конфлікт як відображення реальних суперечностей життя. Конфлікт і проблема.
3. Реалізація конфлікту в безсюжетному журналістському творі. Поняття про фабулу.
4. Конфлікт і сюжет. Своєрідність сюжету в журналістському творі.
5. Заголовок твору, його функції й типи. Етика заголовку.
6. Перша фраза. Лід і його різновиди.
7. Основна частина твору і майстерність викладу провідної думки.
8. Кінцівка твору. Техніка написання і саморедагування тексту.

Методика збору інформації та методи пізнавальної діяльності та відображення інформації у журналістиці

1. Основні джерела інформації професійних журналістів.
2. Документ як джерело інформації. Специфіка роботи з документами.
3. Оточуюче середовище як джерело інформації.
4. Людина – живе джерело інформації. Особливості спілкування з людиною як джерелом інформації.
5. Основні форми системи інформування сучасних журналістів.
6. Загальна характеристика методів пізнавальної діяльності. Бесіда і інтерв'ю як методи пізнавальної діяльності.

7. Спостереження як метод отримання інформації. Види, методика проведення спостереження.
8. Методи одержання інформації з неофіційних джерел.
9. Соціологічні методи збору інформації, особливості їх застосування у журналістиці.
10. Методи відображення джерел у журналістському творі.

Жанри журналістських творів

1. Поняття жанру в журналістиці. Жанроутворювальні чинники в журналістському творі.
2. Традиційні й сучасні підходи до класифікації жанрів. Умовність поділу. Сучасні тенденції розвитку жанрів української журналістики.
3. Загальна характеристика інформаційних жанрів.
4. Загальна характеристика публіцистичних жанрів.
5. Загальна характеристика аналітичних жанрів.

Етична і правова культура журналістської творчості

1. Права і обов'язки журналіста в контексті норм етики.
2. Захист суспільної моралі в мас-медіа.
3. Законодавство України про правові основи журналістської діяльності.
4. «Декларація принципів поведінки журналістів» та «Кодекс професійної етики українського журналіста» як концентрація професійно-етичних основ журналістської діяльності.

Блок 2. Основи журналістського фаху

Українська мова в ЗМК

1. Українська мова на сучасному етапі, її місце в суспільному житті.
2. Функції мови та мовлення. Форми існування мови та мовлення.
3. Основні стилі сучасної української літературної мови.
4. Особливості офіційно-ділового стилю.
5. Культура мови. Мовний етикет. Основні вимоги до мовлення.
6. Вживання апострофа.
7. Зміни приголосних за словотворенням та словозміни.
8. Спрощення груп приголосних.
9. Принципи українського правопису.
10. Правопис слів іншомовного походження.
11. Правопис великої літери.
12. Специфіка «авторського правопису» у текстах ЗМІ.
13. Особливості публіцистичного стилю.
14. Предмет і завдання морфології. Принципи виділення частин мови. Характеристика конкретних частин мови.
15. Лексичні норми сучасної української мови у професійному спілкуванні. Багатозначність, паронімія, омонімія у професійному мовленні.
16. Слово як компонент синтаксичних одиниць, словосполучення, просте

і складне речення, складне синтаксичне ціле.

17. Предмет і завдання словотвору. Морфемна будова слова. Типи морфем української мови.

18. Розділові знаки у реченнях зі звертаннями.

19. Розділові знаки у реченнях із прямою мовою.

20. Тире у простому реченні: між підметом і присудком, у неповному реченні.

21. Розділові знаки у складносурядному реченні.

22. Розділові знаки у складнопідрядному реченні.

23. Розділові знаки у реченнях із вставними та вставленими конструкціями.

24. Способи передавання прямої мови непрямою.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Теорія журналістики

1. Зернецька О. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К., 1999.

2. Москаленко А. Масова комунікація. – К., 1997.

3. Партико З. Теорія масової інформації та комунікації. – Львів, 2008.

4. Почепцов Г. Теорія комунікації. – К., 1999.

5. Різун В. Маси. – К., 2003.

6. Іванов В. Соціологія масової комунікації. – К., 2000.

7. Макаренко Є. Інформаційне суспільство. – К., 2001.

8. Шарков Ф. Основы теории коммуникации. – М., 1997.

9. Конечкая В. Социология коммуникации. – М., 1997.

10. Леоненко В. Социологические методы в рекламной деятельности. – М., 1996.

11. Березин В. Теория массовой коммуникации. – М., 1997.

12. Вартанов Г., Шкляр В. Основы теории журналистики. – К., 1997.

13. Введение в теорию журналистики. – М., 1980.

14. Маклюэн Г. М. Понимание медиа: внешние расширения человека. / М. Маклюэн// М., 2003. – 455 с.

15. Мак-Квейл Деніс. Теорія масової комунікації. К.: Вид.центр «Академія», 2010. – 538 с.

16. Масова комунікація: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун.- К.: Либідь, 1997.- 216 с.

17. Михайлин І. Л. Історія української журналістики: Підручник. Ч. 1: Від журналістики в Україні до української журналістики. — Х.: ХІФТ, 2000.

18. Назаров М. М. Массовая коммуникация в современном мире: Методология анализа и практика исследования.— М.: Институт социологии РНЛ, 2002.

19. Ольшанский Д. В. Психология масс.— СПб: Питер, 2001.
20. Основи масово-інформаційної діяльності: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов / Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка.- К., 1999. – 364 с.
21. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації. Л.: Афіша, 2008. -290 с.
22. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації.- К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. – 308 с.
23. Святовец В. Ф. Художня деталь як мікро- та макроструктура стилю сучасної публіцистики // Журналістика. Преса, телебачення, радіо. – К.: Київ. ун-т, 1992. – Вип. 24. – С. 108 – 135.
24. Слободянюк Р.Д. Журналістська майстерність: Конспект лекцій. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 1994. – 60 с.
25. Стрельцов Б.В. Фельетон: теория и практика жанра. – Минск: Изд-во Белорус. ун-та, 1983. – 60 с.
26. Стюфляева М.И. Образные ресурсы публицистики. – М.: Мысль, 1982. – 176 с.
27. Стюфляева М.И. Поэтика публицистики. – Воронеж: Издательство Воронежского университета, 1975. – 156 с.
28. Стюфляева М.И. Человек в публицистике (методы и приемы изображения и исследования). – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. – 143 с.
29. Тертычный А.А. Жанры периодической печати: Учебное пособие. - М.: Аспект Пресс, 2002. - 320 с.
30. Ткаченко А.О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): Підручник для гуманітаріїв. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 448 с.

Українська мова в ЗМК

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1991.
2. Бирик С. П., Пустовіт Л. О. Універсальний довідник – практикум з ділових паперів. – К.: Довіра, 1999.
3. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.
4. Вихованець І.Р. та ін. Семантико-синтаксична структура речення. – К., 1983.
5. Гуйванюк Н.В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: Навч.посібник/ Н.В. Гуйванюк, О.В. Кардашук, О.В. Кульбабська. - Львов: Світ, 2005. - 304
6. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – Ч.І – К.: Вища школа, 1972.
7. Загнітко А.П. Український синтаксис: Науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс. – К, 1996. - Ч.1,2.
8. Зубков М. Г. Сучасна українська ділова мова. – Х.: Торсі ніг, 2002.
9. Коваль А. П. Ділове спілкування. – К.: Либідь, 1992.

10. Козачук Г.О. Українська мова - для абітурієнтів: Навч.посібник/ Г.О. Козачук. - 2-е вид. стер. - Київ: Вища шк., 1997. - 272 с
11. Колоїз Ж.В. Сучасна українська літературна мова: Збірник завдань для лабораторних робіт/ Ж.В. Колоїз, Н.М. Малюга, В.В. Явір. - Київ: Знання, 2006. - 356 с. - (Вища освіта XXI століття)
12. Паламар Л. М., Кацавець Г. М. Мова ділових паперів. – К.: Либідь, 2000.
13. Пентилюк М.І., Іващенко О.В. Українська мова: Підручник-комплект. – К.: Ленвіт, 2001. – 352с
14. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч.посібник. – К.: Вища школа, 2006. – 326 с.
15. Сучасна українська літературна мова/ За ред. М.Я. Плющ. – Вид. 2. - К., 2000.
16. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис. – К., 1965. – Ч.2.
17. Сучасна українська літературна мова: Підручник/ А.П. Грищенко, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ. - 2-е вид., перероб. і допов. - Київ: Вища шк., 1997. - 493 с
18. Сучасна українська літературна мова: Підручник/ М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас; За ред. М.Я. Плющ. - 4-е вид., стер. - Київ: Вища шк., 2003. - 430 с
19. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. Ред. І.К. Білодіда. – К., 1972.
20. Сучасна українська літературна мова / За ред.. О.Д. Пономарева. – К., 1997.
21. Сучасний словник іншомовних слів. – К.: Довіра, 2006. – 790 с.
22. Словник синонімів української мови: у двох томах / ред. А. А. Бурячок та ін. – К.: Наукова думка, 2001; 2006.
23. Словник української мови: У 11-ти томах – К.: Наукова думка, 1970-1980.
24. Українська мова. Енциклопедія. – К.: «Українська енциклопедія», 2000; 2004; 2007.
25. Український орфографічний словник. – К.: Довіра, 2005; 2006; 2007.
26. Українська мова. Ч.І. / За ред. П.С. Дудика. – К.: Вища школа, 1988.
27. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення. – К.: Літера, 2001.
28. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. – К., 2004.
29. Яцимірська М.Г. Сучасний медіатекст: Словник-довідник. – Львів: ПАІС, 2005. – 128.